

1.-3. KVARTAL
201420152016**2017**
INDIVIDUELT KAPITALBEHOV

Risikooplysninger for Sparekassen Sjælland-Fyn koncernen

Redegørelse vedrørende individuelt kapitalbehov og tilstrækkeligt kapitalgrundlag

(pr. 30. september 2017)

Lovgrundlag.

Ifølge kapitaldækningsbekendtgørelsen skal sparekassen offentliggøre oplysninger om opgørelse af det individuelle kapitalbehov og det tilstrækkelige kapitalgrundlag. De oplysninger, der skal offentliggøres, fremgår af bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov bilag 2 pkt. 1-6.

Nedenfor følger oplysningerne omkring opgørelsen af det individuelle kapitalbehov og det tilstrækkelige kapitalgrundlag i Sparekassen Sjælland-Fyn koncernen.

Nærværende redegørelse er et supplement til den Risikorapport, der udarbejdes en gang årligt i henhold til CRR forordning nr. 575/2013 af 26. juni artikel 431-455.

Begge rapporter offentliggøres på hjemmesiden www.spks.dk.

Beskrivelse af kapitalbehovsmodel m.v.

Sparekassens/koncernens interne proces for vurdering og opgørelse af kapitalbehovet (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) er udgangspunktet for fastsættelsen af sparekassens tilstrækkelige kapitalgrundlag og kapitalbehov.

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Sparekassens bestyrelse har som minimum kvartalsvis drøftelse omkring fastsættelsen af kapitalbehovet. Drøftelserne tager udgangspunkt i en opgørelse som sparekassens direktion har ansvaret for at udfærdige.

Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på kapitalbehovet, herunder forslag til omfang af tillæg for særlige risici og forhold, der nødvendiggør et tillæg i kapitalbehovet.

På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen afgørelse om opgørelsen af sparekassens kapitalbehov, som skal være tilstrækkelig til at dække sparekassens risici, jf. lov om finansiel virksomhed § 124, stk. 1 og 2.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for sparekassens kapitalbehov, herunder hvilke risikoområder der bør tages i betragtning ved beregningen af kapitalbehovet.

Sparekassens ledelse har valgt, at der ved opgørelsen af sparekassens kapitalbehov tages udgangspunkt i en skabelon udarbejdet af Lokale Pengeinstitutter samt i Finanstilsynets seneste udstedelse af "Vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag og kapitalbehov for pengeinstitutter". Der er tale om den såkaldte 8+ model, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af den samlede risikoeksponering med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af risikoeksponeringen. I det omfang Tilsynet har anbefalet anvendelse af benchmark, er disse benchmark lagt til grund for vores vurderinger.

Det er ledelsens vurdering, at sparekassen ved at tage udgangspunkt i denne model og vejledningen fra Finanstilsynet får opgjort et kapitalbehov, der er passende til at dække sparekassens risici.

I den metode, som sparekassen anvender til at opgøre kapitalbehovet, foretages der en vurdering af sparekassens risikoprofil inden for otte risikoområder (indtjening, udlånsvækst, kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operationelle risici, gearingsrisiko og regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter).

Indtjening:

Benchmark fra Tilsynet anbefaler institutter med en indtjening på mindre end 1 % af udlån og garantier, opgjort før nedskrivninger/hensættelser, at afsætte ekstra kapital.

Sparekassens indtjening før nedskrivninger, kursreguleringer og resultat af kapitalinteresser sat i forhold til udlån og garantier er væsentligt over 1 %. Indtjeningen de forudgående år er desuden høj og uden store udsving. Det meget lave renteniveau betyder dog at indtjeningen i forhold til udlån og garantier har været faldende, og også forventes at falde i 2017. Der skal dog fortsat et fald på næsten 20 % i indtjeningen og en samtidig stigning i både udlån og garantier på 10 %, for at indtjeningen falder til under 1 %. Der afsættes derfor ikke et tillæg vedrørende indtjeningen.

Udlånsvækst:

Benchmark fra Tilsynet anbefaler institutter med en forventet udlånsvækst over 10 % at afsætte ekstra kapital.

Korrigeret for købet af den sunde del af Max Bank, og købet af Sparekassen Fyn A/S, har sparekassen fra 2010 til 2015 løbende oplevet et fald. I 2016 er udlånet dog steget med 7,3 pct. I de kommende år forventes også pæn vækst i udlån. Det vurderes ikke at udlånsvæksten for hele 2017 vil overstige 10 %. Det vurderes derfor, at der ikke er behov for tillæg for vækst i udlånet.

Det vurderes ligeledes, at der ikke er behov for yderligere tillæg på grund af høj vækst inden for nye geografiske områder, specielle geografiske områder, brancher eller tilsvarende.

Kreditrisiko:

Kreditrisici for store kunder med finansielle problemer:

For større kunder med finansielle problemer vurderer sparekassen det forsigtigt skønnede tab. Kunder med finansielle problemer omfatter kunder i de af tilsynets fastsatte bonitetskategorier 1 og 2C. Større kunder er kunder, der udgør mere end 2 % af sparekassens kapitalgrundlag.

Det forsigtigt skønnede tab er det nettotab, som ud fra en forsigtig og fremadrettet vurdering risikeres at tabes, hvis større eksponeringer mod kunder med finansielle problemer skal afvikles p.g.a. misligholdelse. Afvikling af eventuelle sikkerheder forudsættes at skulle ske inden for 6 måneder.

Pr. 30. september er tillæg for det skønnede tab for store kunder med finansielle problemer opgjort til 0 mio. kr. Derudover er dog fortsat enkelte ejendomsengagementer der ikke passer ind i sparekassens forretningsmodel, og derfor er under afvikling. På dem afsættes der ud fra et ledelsesmæssigt skøn 26,8 mio. kr. Samlet tillægges der under dette punkt 26,8 mio. kr. i opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag.

Øvrige kreditrisici:

Der er foretaget en vurdering af, hvorvidt der er særlige kreditrisici i den øvrige kreditportefølje (under 2 % af kapitalgrundlaget), som ikke er tilstrækkelig dækket af de afsatte 8 %

Privatkunder på især Syd- og Vestsjælland og dele af Fyn har været udfordret økonomisk på mange måder, og selvom det går fremad, betyder det blandt andet at en del kunder med afdragsfrie Totalkreditlån, kan have svært ved at betale afdragene når afdragsfriheden udløber. Mange af disse kunder vil tillige, på grund af de store prisfald der har været på mange ejendomme i vores markedsområde, have ejendomme der er overbelånt. Vi har gennem 2016 og starten af 2017 set svagt stigende priser og øget omsætning af ejendomme og kortere liggetider, også udenfor de større byer. Samlet betyder udviklingen at overbelåninger er faldende, og at det bliver lidt lettere at finde løsninger ved udløb af afdragsfrihed på en større del af lånene. Der vil dog fortsat være kunder, der vil have svært ved at betale afdrag på deres lån ved udløb af afdragsfrihed, og for hvem det også vil være næsten umuligt at omlægge lån og derved forlænge løbetid, eller få ny afdragsfri periode. Sparekassen har valgt fortsat at afsætte yderligere kapital til dette område. Der afsættes derfor 51,1 mio. kr. i kapitalbehovet på privatkunder til at dække risiko i forbindelse med udløb af afdragsfrihed.

Derudover er det sparekassens vurdering, at der er forhøjet risiko på landbrug og især svineproducenter og mælkeproducenter som følge af generelt lave afregningspriser. Der afsættes derfor yderligere 30,9 mio. kr. vedrørende landsbrugskunder.

Sparekassen har også under øvrige risici vurderet om en rentestigning, der medfører øgede rentetilskrivninger på variabelt forrentede lån og reducerede sikkerhedsværdier, vil medføre behov for et tillæg. Vores vurdering er, at dette scenarie ikke vil kræve et tillæg til den allerede afsatte kapital.

Sparekassen har vurderet om nyudlånet i nyåbnede filialer i sparekassen betyder en forhøjet risiko, og dermed også behov for tillæg til den kapital, der allerede afsættes. I nyåbnede filialer er der en skærpet overvågning af bevillinger i mindst 6 måneder for at sikre at sparekassens kreditkultur implementeres og efterleves.

Sparekassen har også vurderet om boligfinansiering i vækstområder – København og Århus - betyder en forhøjet risiko, og dermed også behov for tillæg til den kapital, der allerede afsættes. Sparekassen har flere filialer i vækstområde - København. Boligfinansieringen der følger vi også tæt med særlige kontroller. I foråret 2016 udgav Finanstilsynet en bekendtgørelse til "Boligfinansiering i vækstområder". Denne bekendtgørelse er implementeret i sparekassens forretningsgang. Kontrollen omfatter de i bekendtgørelsens angivne krav til 5% udbetaling, stres krav til boligfinansiering med variabel forrentede lån mv.

På baggrund af de særlige kontroller på de to nævnte områder, nye filialåbninger og boligfinansiering i vækstområde - København, som bevillingskontrollen har øje for, kan det konkluderes:

Det har været en succes med nye filialåbninger over de senere år, hvilket har tilført sparekassen en vækst i privatudlån. På denne baggrund er der iværksat en stærk kreditkontrol netop af disse filialer. Det har haft den effekt, at sparekassens kreditkultur hurtigt er blevet implementeret, hvilket klart kan aflæses i de uhyre beskedne nedskrivninger netop i disse filialer.

Desuden har der været fokus på boligfinansiering i selvsamme område. Finanstilsynets bekendtgørelse om Boligfinansiering i Vækstområder har været positivt medvirkende til en bevidstgørelse om de øgede risici i det hastigt stigende boligmarked i København. Sparekassen har i forbindelse med bekendtgørelsen indført de beskrevne stres test af boligkøberes økonomi og yderligere indført 5% udbetalingskrav også på andelsboliger, hvilket bekendtgørelsen ikke omhandler.

Med baggrund i nævnte forhold, er det opfattelsen, at der ikke ses en øget risikotagning hverken i forbindelse med filialåbninger eller boligfinansiering i vækstområde – København. Det vurderes derfor at der ikke er behov for at afsætte ekstra kapital af til disse områder.

Endelig vurderes det, at der i 2017 skal afsættes kapital til et skønnet fald i kapitalgrundlaget, som følge af indførelse af de nye IFRS 9 regler. Det er umiddelbart vurderingen at tillæggene ikke bliver meget store, da den kapitalmæssige effekt forventes indført over en periode på 5 år, og at belastningen de enkelte år derfor bliver relativt beskedne. Der afsættes 5,7 mio. kr. til dette område. Der er dog en betydelig usikkerhed om den endelige effekt af de nye regler.

Det er samlet vurderingen at de afsatte beløb er tilstrækkelige til at afdække den forhøjede risiko der er på øvrige kreditrisici.

Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer:

Benchmark fra Tilsynet tilsiger institutter, hvor de 20 største eksponeringer udgør mere end 4 % af den samlede eksponeringsmasse at afsætte ekstra kapital.

Sparekassen anvender metoden hvor de 20 største risikoeksponeringer holdes op imod de samlede risikoeksponeringer. Såfremt andelen af de 20 største eksponeringer udgør mere end 4 % tages der som udgangspunkt et tillæg.

Pr. 30. september afsættes et tillæg på 28,5 mio. kr.

Koncentrationsrisiko på brancher:

Vejledningen fra Tilsynet anbefaler anvendelse af Herfindahl Hirschman indekset.

Til vurdering af koncentrationsrisikoen på brancher anvendes Herfindahl Hirschman indekset (HHI). Metoden giver et tillæg, hvis HHI indekset overstiger 20 %.

Indekset udgør 17,3 % pr. 30. september, og der afsættes derfor ikke ekstra tillæg for koncentration på brancher.

Markedsrisiko:

Renterisici:

Benchmark fra Tilsynet tilsiger tillæg, såfremt der er positioner inden for handelsbeholdningen større end 5 % af kernekapitalen efter fradrag. Der beregnes også tillæg for renterisiko uden for handelsbeholdningen.

I beregningen af tillæg for renterisici tages der udgangspunkt i den forventede udnyttelse af de maksimale grænser for risici, som bestyrelsen har sat for direktionens be-
føjelser til at tage markedsrisici jf. FIL § 70.

Tillæggene beregnes ud fra en rentestigning eller et rentefald på 2 %-point. På fastforrentet indlån regnes dog med at renten kun kan falde til -1 % for løbetider op til 3 år, og 0 procent for indlån med løbetid på over 3 år. Det vurderes også om rentestrukturen giver anledning til at afsætte ekstra kapital på området. Dette gøres ved at vippe rentekurven, i det punkt der er mest til ugunst for sparekassen, i stedet for at parallelforskyde den. Der afsættes kapital til rentevip hvis det er til ugunst for sparekassen og til parallelforskydning hvis det er til ugunst for sparekassen.

Der afsættes herefter 38,8 mio. kr. i tillæg.

Aktierisici:

Benchmark fra Tilsynet tilsiger institutter med en aktieeksponering i handelsbeholdningen større end 5 % af kernekapitalen efter fradrag, skal analysere porteføljen, og vurdere om instituttets tabsrisiko i usandsynlige, men ikke helt utænkelige stress scenarier, er dækket af søjle-1 kravet.

Sparekassens aktieeksponering i handelsbeholdningen må maksimalt udgøre 5 % af kernekapitalen efter fradrag, hvorfor der ikke afsættes noget tillæg.

Valutarisici:

Med udgangspunkt i Tilsynets vejledning omkring valutaindikator 1 og valutaindikator 2 beregnes her ikke noget tillæg. Vi har relativt lave grænser for valutaindikator 1 og valutaindikator 2 ligger generelt markant under 0,1 %.

Likviditetsrisiko:

Sparekassen har et indlånsoverskud eksklusiv professionelle aktører på 5,0 mia. kr., hvorfor et tillæg ikke skønnes nødvendigt.

Operationel risiko:

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retlige risici.

I Finanstilsynets vejledning er opstillet en række punkter omkring opbygningen af organisationen, samt en række punkter der kan forøge de operationelle risici.

Konstaterede tab ved operationelle hændelser var i 2016 under 1 mio. kr. Registrerede hændelser der var tæt ved at medføre tab var i samme periode under 2 mio. kr. Sparekassen ligger for de første 3 kvartaler af 2017 på niveau med samme periode sidste år.

Samlet vurderes der ikke at være behov for afsættelse af yderligere kapital.

Gearing:

Gearingsgraden er et simpelt ikke risikobaseret gearingskrav, der supplerer de øvrige kapitalkrav, 8 % kravet og solvensbehovet. Gearingsgraden beregnes ved at dividere sparekassens kernekapital med de samlede uvægtede eksponeringer. Gearingsgraden skal være større end 3 %.

Sparekassens gearingsgrad er 8,3 %. Selv ved at stresse gearingsgraden med fald i kernekapital eller stigning i uvægtede eksponeringer forbliver gearingsgraden på et højt niveau. Der vurderes derfor ikke at være behov for tillæg under dette punkt.

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter:

Såfremt sparekassen har efterstillede kapitalindskud, der rammes af regulatorisk forfald inden for de næste 12 måneder, skal det vurderes, om sparekassen forventer at kunne nytte efterstillede kapitalindskud af mindst samme kvalitet. Forventer sparekassen ikke at kunne nytte kapital, til erstatning af den der forfalder, skal der afsættes et beløb, der svarer, til den kapital der forfalder/ikke længere kan medregnes.

Sparekassen har ikke regulatorisk forfald af efterstillet kapital inden for de kommende 12 måneder. Der afsættes derfor ikke kapital til regulatorisk nedtrapning af lånene.

Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav:

Der skønnes ikke at være behov for tillæg under dette punkt.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, som lovgivningen kræver, at ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af kapitalbehovet samt de risici, som ledelsen finder, at sparekassen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkelig til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i sparekassen en del af den generelle fastlæggelse af kapitalbehovet. Ledelsen vurderer derfor hvert år, hvordan forventningerne til de kommende år, herunder vækstforventningerne, påvirker opgørelsen af kapitalbehovet.

*Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og kapitalbehov
pr. 30. september 2017.*

		1.000 kr.	%
1	Søjle I-kravet (8 pct. af de risikovægtede poster)	1.348.204	8,00
2	Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,00
3	Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretnings-volumen)	0	0,00
4	Kreditrisici	143.022	0,85
	Heraf:		
4a	Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	26.802	0,16
4b	Øvrig kreditrisici	87.676	0,52
4c	Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer	28.544	0,17
4d	Koncentrationsrisiko på brancher	0	0,00
5	Markedsrisici	38.824	0,23
	Heraf:		
5a	Renterisici	38.824	0,23
5b	Aktierisici	0	0,00
5c	Valutarisici	0	0,00
6	Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,00
7	Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0,00
8	Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,00
9	Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,00
10	Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,00
	Kapitalbehov i alt	1.530.051	9,08
	Heraf:		
	Kreditrisici 4	143.022	0,85
	Markedsrisici 5	38.824	0,23
	Operationelle risici 7	0	0,00
	Øvrige risici 2 + 3 + 6 + 8 + 9	0	0,00
	Tillæg som følge af lovbestemte krav 1 + 9	1.348.204	8,00
	Risikovægtede poster	16.852.553	

Sparekassen Sjælland-Fyn koncernens kapitalforhold / kapitalmæssige overdækning.

Kapitalgrundlag efter fradrag	2.462.320 t.kr.
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag	1.530.051 t.kr.
Kapitalmæssig overdækning	932.269 t.kr.
Kapitalprocent	14,61 %
Kapitalbehov	9,08 %
Kapitalmæssig overdækning	5,53 %
Kapitalkrav (kapitalbehov inklusiv kapitalbevaringsbuffer)	10,33 %
Overdækning i forhold til kapitalkrav	4,28 %

Sparekassen har opgjort kapitalmæssig overdækningen til 5,53 %-point ud fra et kapitalbehov på 9,08 % og en faktisk kapitalprocent på 14,61 %.

Sparekassen har opgjort overdækning i forhold til kapitalkrav til 4,28 %-point ud fra kapitalbehov på 9,08 %, kapitalbevaringsbuffer på 1,25 % og en faktisk kapitalprocent på 14,61 %.

Sparekassens kapitalgrundlag og kapitalprocenter er opgjort eksklusiv resultatet for 3. kvartal 2017. Såfremt periodens resultat efter skat, reduceret med udbyttebetaling i henhold til udbyttepolitik, var indregnet i kapitalgrundlaget, ville kapitalprocenter og overdækninger være 0,3 %-point højere.

Kapitaloverdækningerne anses som tilfredsstillende.

Privatkundefilial

Erhvervscenter